ушаг әдәбиjјатынын мүхтәлиф жанрларында jазмыш, һамысында да бөjүк мүвәффәгиjјәт газанмышдыр. Бураjа топланылан әсәрләрин бир чоху ингилабдан әввәл нәшр олунан «Ушаг көзлүjү» (1910), «Икинчи ил» (1908) кими дәрсликләрдә, «Дәбистан», «Мәктәб» журналларында, мүталиә китабларында чап олунса да, инди дә өз идеjа вә бәдии хүсусиjјәтләрини сахлаjыр вә севилә-севилә охунуб әзбәрләнир. Бәс бу әсәрләри jашадан нәдир? Бу суалын чох гыса чавабы беләдир: һәjатилик вә хәлгилик, ушаг дили вә ушаг психолокиjасыны сәнәткарын бир мүәллим, бир тәрбиjәчи кими һәссаслыгла дуjмасы, мөвзуну усталыгла гәләмә алыб бәдии чәһәтдән үмумиләшдирмәси. А. Шаигин ушаг әсәрләриндә, тәнгидчи А. Мусаханлынын дедиjи кими, «шаирлиjи гәдәр тәрбиjәчилиjи вә тәрбиjәчилиjи гәдәр шаирлиjи» өзүнү чох аjдын көстәрир. Мүәллим, тәрбиjәчи Шаиглә, устад шаир Шаиг бу әсәрләрдә бир-бирини көзәл тамамлаjыр. А. Шаигин балаларымыз үчүн jаздыгы әсәрләри ушаг әдәбиjјатында демократик ән'әнәләримизи өjрәнмәк үчүн инди дә jахшы нүмунәдир. Чүнки онун ушаг әсәрләри елә бир әхлаг вә тәрбиjә, бәдии зөвг мәктәбидир ки, мүасир ушаг әдәбиjјатымыз өз инкишаф вә jүксәлишинин индики мәрһәләсиндә бу мәктәбдән һәлә чох фаjдаланачаг вә дәрс алачагдыр. Бу мә'нада А. Шаигин бешчилдлиjи jалныз бөjүкләр үчүн деjил, һәм дә ушаглар үчүн ән мүкәммәл нәшр кими севинчлә гаршыланмышдыр.

А. Шаигин әсәрләринин бешчилддә jени нәшри әдәби һәjатымызда олдуғу кими, педагожи һәjатымызда да мүһүм һадисәдир. Бу нәшр көркәмли сәнәткар, мүәллим вә маариф хадими Шаиг мүәллимлә педагожи ичтимаиjјәтин jени вә уғурлу көрүшүдүр. Бу көрүш онун бәдии jарадычылығынын, хүсусилә, педагог вә методистлиjинин индиjә гәдәр кениш мүәллим күтләсинә аз мә'лум олан вә jа һеч мә'лум олмаjан бир сыра орижинал чәһәтләрини үзә чыхардыр.

Чамал ӘҺМӘДОВ,
профессор.

МӘКТӘБ ДИРЕКТОРУНУН ГЕJД ДӘФТӘРЧӘСИ ҮЧҮН

⁕ Мәктәбjаны интернат кәнд үмумтәһсил мәктәбинин үзви тәркиб һиссәсидир. Тә'лимин сәмәрәли тәшкилиндә, орта тәһсилин тәкмилләшдирилмәсиндә мәктәбjаны интернатларын ролу бөjүкдүр. Тез-тез интернатлара кедин, шакирдләрин мәишәт шәраитинин jахшылашдырылмасы гаjғысына галын. Бинанын абадлығына, шакирдләрин раһатлығына диггәти артырын. Мәктәб рәһбәрләри, мүәллимләр, пионер баш дәстә рәһбәри, китабханачы мөһкәм вә дәгиг график үзрә интерната кедиб онун гаjғыларыны өjрәнмәли вә лазыми көмәк көстәрмәлидирләр. Мәктәбjаны интернатын иши педагожи шурада мүзакирә едилмәлидир.

«Азәрбаjчан мәктәби» журналынын 1979-чу ил нөмрәләриндә дәрч едилмиш материаллар

	№	Сәһ.
Баш мәгаләләр		
Дәрс вә онун планлашдырылмасы	5	3
Әмәк рүбү	6	3
Ә. Әфәндиjев — Л. И. Брежнев jолдашын Бакы тәнтәнәләриндәки нитги вә республика халг маарифи ишчиләринин вәзифәләри	6	8
Идеjа тәрбиjәсинин мүбариз програмы	7	3
Ленин jолу илә	4	3
М. Меһдизадә — Дәрсин тәкмилләшдирилмәси jоллары һаггында	9	7
М. Меһдизадә — Дәрсин тәкмилләшдирилмәси jоллары һаггында	10	8
Мәктәбә рәһбәрлиjин елми сәвиjјәсини jүксәлтмәли	12	3
Мәктәб ишинин планлашдырылмасы	8	3
Октjабр шәфәгләри	11	3
Синиф рәһбәри	10	3
Уғурлу илләр	1	3
Ушагларын хошбәхтлиjи үчүн	3	3
«Хам торпаг» jени наилиjјәтләрә сәсләjир		
Сов.ИКП МК Сиjаси Бүросу үзвлүjүнә намизәд, Азәрбаjчан КП МК-нын биринчи катиби Һ. Ә. Әлиjев jолдашын Азәрбаjчан партиjа фәалларынын jығынчағында мә'рузәси	2	3
Һәр бир дәрсин кеjфиjјәтини jүксәлтмәли	9	3
Сов.ИКП XXV гурултаjынын гәрарларыны һәjата кечиририк		
З. Гаралов — Мәктәблиләрин әхлаг тәрбиjәси үзрә иш тәчрүбәси вә Сов.ИКП XXV гурултаjынын гәрарлары бахымындан онун тәкмилләшдирилмәси мәсәләләри	1	9
Т. Әлиjев — Көркин әмәjин бәһрәси	5	8
Ә. Әһмәдов — Шакирдләрин тә'лимини, тәрбиjәсини вә әмәjә һазырланмасыны мүасир тәләбләр сәвиjјәсинә	3	7
Н. Казымов — Сов.ИКП XXV гурултаjы вә шәхсиjјәтин формалашмасы мәсәләләри	2	13
Н. Казымов — Сов.ИКП XXV гурултаjы вә шәхсиjјәтин формалашмасы проблемләри	8	8
В. И. Ленинин анадан олмасынын 110 иллиjи гаршысында		
Л. Вәлиjев — Мәктәбдә Ленин чүмә күнүнүн кечирилмәси тәчрүбәсиндән	11	12
Ә. Мәммәдов — В. И. Ленинин һәjаты вә фәалиjјәти нүмунәсиндә шакирдләрин естетик тәрбиjәси	11	7
Азәрбаjчанда Совет һакимиjјәти гурулмасынын 60 иллиjи гаршысында		
Е. Бағыров — Техники пешә мәктәбләринин инкишаф jолу	11	14
Т. Мусаjев — Кәнд мәктәбинин уғурлу jолу	9	43
Һ. Мухтаров — 60 ил маариф чәбһәсиндә	8	50
Ч. Рәфиjев — О илләри хатырларкән	12	15
К. Новрузов — Мүәллим аиләси	12	18
9 Маj гәләбә күнү		
J. Әлиjев — Лучано кечән jерләр	5	54
И. Мәммәдов — Гәләбә асанлыгла газанылмыр	5	52
Беjнәлхалг ушаг или		
С. Зеjналов — Ушаглар бизим кәләчәjимиздир	8	47
Т. Маһмуд — Мәктәб вә Азәрбаjчан ушаг әдәбиjјаты	3	59
Т. Нәсирова — Ушаглара гаjғы даими борчумуздур	12	8
Хошбәхтләр	11	54
Ә. Һеjдәрова — Гоj һәр ил беjнәлхалг ушаг или олсун	9	19
Ч. Чаббарлынын анадан олмасынын 80 иллиjи		
Ч. Әһмәдов — Ч. Чаббарлы jарадычылығында тәрбиjә мәсәләләри	3	52
Үмумиттифаг елми-практик Дашкәнд конфрансы гаршысында		
Һ. Мухтаров, Т. Әлиjев — Рус дилинин тәдрисини даһа да jахшылашдыраг	2	50

Бешчилдликдә илк дәфә нәшр олунан әсәрләрдән бири «Дарүлфүнларымыз вә Шура Азәрбајчаны» (4-чү чилд, сәһ. 203) адланыр. Түрк (Азәрбајчан. — **Ч.Ә.**) ишчи факүлтәсинин биринчи бурахылышы илиндә јазылмыш мәгаләдә А. Шаиг јени типли совет мүәллими кими, муасир маарифин вәзифәләрини, бөјүк кәләчәјини алгышлајыр, онун илк гарангушларына хош арзулар диләјир. Бу мәгаләдән Шаиг мүәллимин илләрдән бәри арзуладығы хош күнләр үчүн нечә севиндијини, бу саһәдә бүтүн имканлардан сәмәрәли истифадә етмәјин вачиблијини нечә бөјүк инамла ирәли сүрдүјүнү вә конкрет педагожи тәклифләр вермәклә сағлам педагожи вә методик әгидә саһиби олдуғуну ајдын көрмәк олар.

Шаиг классик ирсин өјрәнилмәсиндә фајдалы ишләр көрмүш, Ә. Хагани, Н. Кәнчәви, М. Ф. Ахундов вә башга көркәмли сәнәткарлар һаггында орижинал фикирләр ирәли сүрмүшдүр. Онун Низами Кәнчәви јарадычылығына мүнасибәти низамишүнаслыг бахымындан инди дә өз елми әһәмијјәтини сахлајыр. Бу чәһәтдән Шаиг мүәллимлә филолог-тәдгигатчы Абдулла Шаиг чох заман бир-бирини көзәл тамамлајыр. Азәрбајчан мүәллимләринин классик ирси өјрәнмәк ишиндә филоложи әдәбијјата бөјүк еһтијачы олдуғуну јахшы баша дүшән Шаиг лазым кәләндә өзү тәдгигат апарыр, елми гәнаәтләрини дәрсликләрә салыр, мәктәбә кәтирир вә мүәллимә ону нечә өјрәдилмәси барәдә методик көстәришләр верирди. Бу бахымдан бешчилдликдә А. Шаигин Азәрбајчан вә Иран әдәбијјатындан охудуғу мүһазирәләрин конспектләриндән (4-чү чилд, сәһ. 207—217) нүмунәләр филоложи-методик мараг доғурур. Азәрбајчан вә Иран әдәбијјатына даир 20-чи илләрдә тәдгигатын азлығыны нәзәрә алсаг, онда А. Шаигин елми-методик хидмәтләрини даһа ајдын тәсәввүр едә биләрик. Абдулла Шаигин али педагожи институт аудиторијаларында охудуғу мүһазирәләриндә Хаганинин мәғрурлуғу, Низаминин фәлсәфи дүшүнчәләри, Ч. Руминин мәснәвиси, Ө. Хәјјамын рүбаиләри методик ајдынлыг, филоложи инандырычылыг вә конкрет нүмунәләрлә шәрһ олунмушдур.

Тәртибчи, А. Шаигин мүһазирәләринин конспектләринә диггәти чәлб едәркән әдибин архивиндә бу саһәдә сахланылан чох мараглы методик изаһат вә гејдләри дә вермишдир. Бунлардан мә'лум олур ки, А. Шаиг өз мүһазирәләриндә тәләбәләри һансы проблемләр үзәриндә вә нечә ишләдир, бир мүәллим вә методист кими һансы мөвгедә дајанырды. Мәсәлән, онун реализм һаггындакы фикирләри инди дә елми мараг доғурур: **«Реализм нәдир? Һәр шејдән әввәл, реализм һәгиги... әдәбијјатдыр. Идеал архасынча гошмагдан өзүнү мән едән вә һәгигәти мүшаһидә едән әдәбијјатдыр. ...Реализм Азәрбајчан чәмијјәтиндә зүһур едән јени ингилаб фикри нәтичәсиндә доғмушдур»** (4-чү чилд, сәһ. 457).

Көрүндүјү кими, реализм һаггында бу фикирләр мүасир мәктәбләрдә әдәбијјат тәдриси бахымындан да лазымлы вә фајдалыдыр.

Јени нәшрә Абдулла Шаигин Һ. Зејналлы, А. Мусаханлы, Ч. Әфәндизадә илә бирликдә јаздығы «Әдәбијјатдан иш китабы» (1928) адлы дәрслијиндән нүмунәләр дә дахил едилмишдир. 20-чи илләрин мүкәммәл мәктәб дәрсликләриндән олан бу китабда әдәбијјатын мүрәккәб дөврләрини — XIV-XIX әср Азәрбајчан әдәбијјатыны, һабелә түрк әдәбијјаты тарихи фәслини Абдулла Шаиг јазмышдыр.

Мүасир мәктәбләр үчүн мүкәммәл мәктәб дәрсликләри јаратмағын зәрури олдуғу индики шәраитдә методик ән'әнәләримизи, еләчә дә мүәллим-методист Абдулла Шаиг ән'әнәләрини өјрәнмәк чох вачибдир. Тәртибчи һаглы олараг, «Әдәбијјатдан иш китабы»нын тәртиби принсипләринә мүасир бахымдан јанашыр, орада методик чәһәтдән јахшы нә варса, индики дәрсликләрин тәртиби ишиндә истифадә етмәји нәзәрә чатдырыр. Мәсәлән, Абдулла Шаигин бу дәрслијиндә ајры-ајры классик һаггында очеркдән сонра методик тапшырыг верилир. Бу, мәктәбдә кечилән бәдии әсәрләри даһа јахшы өјрәнмәк, шакирдләри истигамәтләндирмәк бахымындан инди дә мараг доғурур. Шаиг мүәллимләри баша салыр ки, шакирдләри бәдии әсәрләр үзәриндә ишләдәркән диггәтләрини **тәблиғ олунан фикрә, онун дил хүсусијјәтләринә, нәзмин вәзнинә, форма вә мәзмунун вәһдәтинә, образлар аләминә, бәдии үмумиләшмәләрә** чәлб етмәк лазымдыр. Көрүндүјү кими, бу методик мүлаһизәләр бәдии әдәбијјатын өзүнәмәхсус хүсусијјәтләрини өјрәнмәк бахымындан мүасир методиканы инди дә мәшғул едир.

А. Шаигин бешчилдлијиндә мүәллимин шәхсијјәтини, ләјагәтини, онун тә'лим вә тәрбијәдә ролу вә јерини дүзкүн мүәјјәнләшдирән педагожи мәзмунлу әсәрләри хүсусилә кениш јер тутур. Мүәллимлик сәнәтини чәтин, мәс'улијјәтли вә шәрәфли вәзифә кими гијмәтләндирән А. Шаиг јазыр: «Һәр шејдә исте'дад лазым олдуғу кими, мүәллимликдә дә исте'дад олмалыдыр».

А. Шаиг педагожи ишдә исте'дадла јанашы, габагчыл тәчрүбәни өјрәнмәји дә төвсијә едир, мүасирләри олан мүәллим-мaариф хадимләри илә мүнтәзәм әлагә сахлајырды. Буна көрә дә онун бешчилдлик әсәрләриндә Н. Нәриманов (5-чи чилд, сәһ. 254), С. С. Ахундов (5-чи чилд, сәһ. 365), Ф. Көчәрли (5-чи чилд, сәһ. 346) вә башга мaариф хадимләримизин педагожи фәалијјәти барәдә фикирләри мүасир мүәллимә нүмунә олур вә бөјүк мараг доғурур.

А. Шаигин бешчилдлијиндә даһа марагла охунан әсәри, һеч шүбһәсиз, мәшһур «Хатирәләрим»дир (5-чи чилд, сәһ. 7—295). Бу әсәрлә охучу мүхтәлиф вахтларда бә'зи ихтисарларла таныш олса да, тәртибчи ону илк автограф әсасында нәшр етдирмәк үчүн бөјүк сә'ј көстәрмиш, ишләјиб хејли әһатәли вә јени архив материаллары илә тамамламышдыр. Мүасир охучу бу е'тибарлы мәнбә әсасында XX әср Тифлис әдәби мүһити, көһнә Бакы, «Фүјузат» вә «Молла Нәсрәддин» журналлары, һабелә М. Һади, Һ. Чавид кими јарадычылыглары даһа дәриндән өјрәнилмәјә еһтијач һисс едилән сәнәткарлар һаггында орижинал фикирләрлә растлашыр. Бу хатирәләр А. Шаигин јарадычылыг јолу, мүасирләри һаггында да там тәсәввүр јарадыр.

А. Шаигин бешчилдлијиндә чап едилән мәктубларын да бөјүк әксәријјәти педагожи вә методик мәзмун кәсб едир. Бу мәктублар ики група бөлүнүр: **Биринчиси,** Шаигин достларына, мүасирләринә, гоһумларына, аилә үзвләринә јаздығы шәхси мәктубларыдыр. Һәссас ата, гајғыкеш јолдаш, ағыллы мәсләһәтчи, мүдрик ел ағсаггалы олан Шаигин нәчиб сифәтләри бу груп мәктубларын әсас мәзмунуну тәшкил едир.

Бешчилдликдәки мәктубларын **икинчи** вә бөјүк һиссәси Шаигә көндәрилән мәктублардан ибарәтдир. Доғрудур, бу, нәшрә бир гәдәр әлавә, јамаг кими көрүнүр. Лакин бешчилдликлә дәриндән танышлыг охучуну инандырыр ки, тәртибчи дүзкүн һәрәкәт етмиш вә беләликлә, А. Шаиг јарадычылығы һаггында там тәсәввүр јаратмаға мүвәффәг олмушдур. Бу мәктублар ичәрисиндә мүһүм педагожи вә методик мәзмуна малик оланлары Ф. Көчәрлинин вә Ч. Мәммәдзадәнин мәктубларыдыр.

А. Шаигин јарадычылығыны фәргләндирән вә шәртләндирән, һеч шүбһәсиз, онун танынмыш, нүфузлу вә исте'дадлы ушаг шаири олмасыдыр. А. Шаиг роман вә повестләрин, сәһнә әсәрләринин мүәллифи кими бөјүкләрин һөрмәтини газанса да, онун бәдии үслубуну, јарадычылыг мејлини ушаг әсәрләри даһа чох мүәјјәнләшдирир. Бешчилдлијин ајрыча бир чилди (3-чү чилд) хүсуси олараг А. Шаигин ушаг вә кәнчләр үчүн әсәрләринә һәср олунмушдур. Бу чилд өз һәчми е'тибары илә дә о бириләриндән ири вә әһәмијјәтлидир. А. Шаиг

«Ихван-үс Сәфа»да верилмиш елмләрин тәснифатында елмләр арасындакы әлагә инкар едилир вә дини ганунлар әсас көтүрүлүрсә, Тусидә елмләрин тәснифаты бир-бирилә гаршылыглы әлагәдә верилир ки, бу да Туси фәлсәфәсинин үстүн чәһәтләриндән бирини тәшкил едир.

Туси елмләрин тәснифатында метафизикаја да јер вермишдир ки, бу, онун «Ихван-үс Сәфа»ја дејил, Аристотелә, ибн-Синаја истинад етдијини көстәрир. Туси тәснифатынын характерик хүсусијјәти ондадыр ки, о, елмләр һаггында данышаркән «Ихван-үс Сәфа»да олдуғу кими үмуми биликләри, фактлары дејил, нәзәри, тәчрүби хүсусијјәтләри әсас көтүрүр, һәр биринин нөвүнү, үзвләрини, формаларыны вә чәмијјәтә, тәбиәтә тәтбигини дә тәһлил едирди. Туси үч елм һаггында данышараг (метафизика, ријазијјат, физика) инсан үчүн хүсуси әһәмијјәтә малик оланыны физикада көрүрдү. Тусијә көрә, дини елмләрин тәбиәтлә һеч бир әлагәси олмадығындан онлара тәснифатда јер верилмәјә дә биләр. Бу фикир Туси тәснифатынын өз дөврүнә көрә мүтәрәгги чәһәти иди ки, бу, өз нөвбәсиндә Туси тәснифатыны «Ихван-үс Сәфа»да верилмиш илк тәснифатдан фәргләндирәрәк, онун бу саһәдә ибн-Сина јолу илә кетдијинә шәһадәт верир.

Үмумијјәтлә, дәркетмә просесинин маһијјәтинин һәлли мәсәләләриндә Туси материалист үнсүрләрә малик мөвгедән чыхыш едирдисә, «Ихван-үс Сәфа» сырф дини-идеалист мәсәләләрә истинад едирди. Буна көрә дә «Ихван-үс Сәфа»да верилмиш тәснифат Туси тәснифатындан һәм формасына, һәм дә мәзмунуна көрә фәргләнирди.

Ону да гејд етмәк лазымдыр ки, илк «Гардашлыг» тәшкилаты олан «Ихван-үс Сәфа» бүтүн өлкәләрә јајылараг ајры-ајры јерләрдә дә бу чүр тәшкилатларын јаранмасына сәбәб олмушдур. Мәсәлән, Гәрбдә јаранмыш «Таборит» тәшкилатынын давамы олан «Чехија гардашлығы»нын да «Ихван-үс Сәфа»нын тә'сири илә давам етмәсинә шүбһә јери галмыр. Истәр тәшкилатларын адларында, истәрсә дә дини, демократик вә мүбаризлик истигамәтләриндә олан охшарлыглар вә тә'лим-тәрбијә саһәсиндәки фикир ејниликләри көстәрир ки, орта әср «Гардашлыг» тәшкилатлары «Саф гардашлыг»дан хәбәрдар олмамыш дејилдиләр (бах: Хрестоматија по истории зарубежној педагогики, М., 1971, сәһ. 79).

Орта әср Гәрби Авропа философларынын вә шәргшүнас алимләринин тә'лим-тәрбијәјә даир јаздыглары бир сыра әсәрләр, Шәрг мүтәфәккирләриндән кәтирдикләри игтибаслар вә Шәрг фәлсәфәси барәдә вердикләри мә'луматлар көстәрир ки, дикәр әсәрләр кими «Ихван-үс Сәфа» да мүхтәлиф дилләрә тәрчүмә едиләрәк кениш јајылмыш вә охунмушдур. Мәшһур чех педагогу J. А. Коменскинин «Бөјүк дидактика»сында Шәргин адынын чәкилмәси, мүәллифин Шәргдә јаранмыш фикирләрә өз мүнасибәтини билдирмәси вә с. кими мүлаһизәләрдән көрүрүк ки, «Саф гардашлыг» иттифагынын идејалары Гәрбдә дә јајылмыш вә јери кәлдикчә онлардан истифадә едиләрәк һаггында данышылмышдыр.

Абдулла Шаиг мүәллимлә јени көрүш

А. Шаиг мараглы, орижинал, зәнкин бир педагожи-методик ирс гојуб кетмишдир. Бу ирсин тәблиғи, өјрәнилмәси вә хүсусилә нәшри саһәсиндә хејли иш көрүлсә дә, онун архивинин кениш тәдгиги, әсәрләринин академик нәшри һәлә дә өз тәдгигатчысыны, нәширијјатчысыны көзләмәкдәдир. Бу мә'нада А. Шаигин әсәрләринин јенидән, өзү дә мүфәссәл (5 чилддә) нәшри (1966—1978) өз әһатә даирәси, тәртиби принсипләри, гејд вә көстәричиләри бахымындан бөјүк мараг доғурур. XX әср Азәрбајчан әдәбијјатынын чох көркәмли тәдгигатчыларындан бири олан, Абдулла Шаигин оғлу, Азәрбајчан ССР Елмләр Академијасынын Низами адына Әдәбијјат Институтунун директор мүавини, филоложи елмләр доктору, профессор Камал Талыбзадәнин тәртиби вә гејдләри, халг јазычысы Мирзә Ибраһимовун дәрин мәзмунлу мүгәддимәси илә нәшр олунан бу бешчилдлик бир сыра хүсусијјәтләринә көрә А. Шаигин һәлә ингилабдан әввәл башлајараг нәшр олунан китабларындан, күллијјатларындан фәргләнир. Бу јени нәшрдә Абдулла Шаигин јарадычылыг үфүгләринин кенишлији вә рәнкарәнклији даһа ајдын көрүнүр, онун мәһсулдар вә зәһмәтсеверлији даһа габарыг шәкилдә өзүнү көстәрир, мөвзу даирәсинин кенишлији вә әһәмијјәтлилији нәзәрә чарпыр, һансы әдәби гајнаглардан гида алдығы, һансы проблемләрлә мәшғул олдуғу вә с. үзә чыхыр. Әлбәттә, биз бу чилдләр һаггында бүтөвлүкдә рә'ј сөјләмәк фикриндә дејилик. Бу, филоложи тәдгигатын, әдәби тәнгидин, әдәбијјатшүнаслығын ишидир. Бизим әсас мәгсәдимиз Абдулла Шаиг ирсинин јени нәшриндә онун үмуми јарадычылығынын хүсуси вә чох вачиб бир саһәсинә мүәллимләрин диггәтини чәлб етмәк вә ондан өз күндәлик ишләриндә истифадәјә истигамәтләндирмәкдир.

А. Шаиг әсәрләринин һеч бир нәшриндә бу нәшрдә олдуғу гәдәр мәктәб, мүәллим, тә'лим үсуллары, педагожи фикир тарихимизә даир зәнкин материал топланылмамышдыр. Тәртибчи, А. Шаигин зәнкин архивини араштырмыш, кениш охучу күтләсинә, мүасир мүәллимә индијә гәдәр мә'лум олмајан хејли мараглы вә фајдалы материал үзә чыхардыб нәшр етдирмишдир. Бу чәһәтдән беш чилдлијин **дөрд (1977) вә бешинчи (1978) чилдләри** мәктәб вә мүәллим үчүн даһа вачиб олуб, хүсуси өјрәнмәјә вә фајдаланмаға лајигдир. Биз белә һесаб едирик ки, бу чилдләрдә верилмиш әсәрләрин мөвзу вә әһатә даирәси кениш олдуғундан орада топланылан әсәрләр јалныз ушаг әдәбијјаты тәдгигатчылары, тә'лим вә тәрбијә проблемләрини, маариф вә мәктәб тарихимизи, методик фикримизи вә с. өјрәнән алимләр үчүн дејил, мүасир мәктәбләрдә чалышан мүәллимләримиз (хүсусилә ибтидаи синиф вә дил-әдәбијјат мүәллимләри), һабелә бағча тәрбијәчиләримиз, валидејнләр вә мәктәб рәһбәрләримиз, пионер вә комсомол ишчиләримиз үчүн дә әһәмијјәтлидир. Бу мә'нада Абдулла Шаигин әсәрләринин јени нәшри—бешчилдлији шакирдләрин әхлаг тәрбијәсиндә, үмумијјәтлә, тә'лим-тәрбијә ишләрини күнүн тәләбләри сәвијјәсиндә тәшкил етмәкдә бөјүк әһәмијјәтә маликдир.